

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 19.10.2007
KOM(2007) 621 lõplik

KOMISJONI TEATIS

Jätkusuutliku ja konkurentsivõimelise Euroopa turismi strateegia

KOMISJONI TEATIS

Jätkusuutliku ja konkurentsivõimelise Euroopa turismi strateegia

1. SISSEJUHATUS

Nentides turismi keskset osa Euroopa Liidu majanduses võttis komisjon 2006. aasta märtsis vastu uuendatud turismipoliitika¹, mille peamine eesmärk on suurendada Euroopa turismimajanduse konkurentsivõimet ning luua rohkem ja paremaid töökohti Euroopa ja ülemaailmse turismi jätkusuutliku arengu kaudu.

Komisjon nentis, et majanduskasvu ja töökohtade loomise seadmine esmaeesmärgiks käib käsikäes sotsiaalsete ja keskkonnaalaste eesmärkide edendamise ja teatas kavatsusest valmistada ette Euroopa turismistrateegia Agenda 21, kus võetakse arvesse jätkusuutliku turismi tööühma (*Tourism Sustainability Group - TSG*)² tulemusi, mis on esitatud 2007. aasta veebruaris avaldatud aruandes „Euroopa jätkusuutliku turismi tegevuskava“ (*Action for more Sustainable European Tourism*)³.

Turism on tõepoolest üks suurema potentsiaaliga majandusharusid Euroopa Liidu edasise majanduskasvu ja tööhõive edendamisel. Turism kitsamas tähenduses⁴ annab praegu ligi 4 % ELi SKT-st, ulatudes 2 %-st (mõnedes uutes liikmesmaades) kuni 12 %-ni (Maltas). Turismi kaudne panus SKT-sse on aga märksa suurem – kaudselt annab turism üle 10 % Euroopa Liidu SKT-st ja 12 % kõikidest töökohtadest.

Eriti suur on turismi osatähtsus töökohtade pakkumisel noortele, kes moodustavad turismimajanduses kaks korda suurema osa töötajast kui teistes majandusharudes⁵. Viimastel aastatel on tööhõive turismisektoris kasvanud märgatavalt kiiremini kui teistes majandusharudes, muutes turismi oluliseks teguriks Lissaboni eesmärgi – luua rohkem ja paremaid töökohti – saavutamisel. Turismi osakaalu kasv Euroopa Liidu majanduses tõenäoliselt jätkub järgnevatel aastatel, kasvu kiirus on eeldatavasti pisut üle 3 % aastas⁶.

Keeruliseks võib osutuda õige tasakaalu leidmine ühelt poolt sihtkohtade sõltumatu arengu ja sealse keskkonna kaitse ning teiselt poolt konkurentsivõimelise majandustegevuse vahel. Nagu on selgunud jätkusuutliku turismi tööühma tööst, on turism seotud keskkonna ja ühiskonnaga rohkem kui teised majandusharud. Seda seetõttu, et turismisihtkohtade areng on tihedalt seotud looduskeskkonnaga, kultuuri eripäraga, ühiskondliku suhtlemisega, turvalisusega ja kohalike elanike heaoluga. Nende omaduste tõttu on turism liikumapanevaks jõuks sihtkohtade arendamisel ja alalhoidmisel – otseselt suurendades teadlikkust ja toetades sissetulekuid, kaudselt

¹ KOM (2006) 134 (lõplik), 17.3.2006.

² Üksikasju selle koosseisu ja rolli kohta vt. KOM(2003) 716 (lõplik) ja KOM(2006) 134 (lõplik).

³ http://ec.europa.eu/enterprise/services/tourism/tourism_sustainability_group.htm.

⁴ Tavapärasel reisi- ja turismiteenuse osutajad (hotellid, restoranid, kohvikud, reisibürood, autorendiettevõtted, lennukompaniid jmt), mis pakuvad teenuseid otse külalistajatele.

⁵ Vt "Noorte hariduses, tööhõives ja ühiskonnas osalemise edendamine" KOM(2007) 498 (lõplik) 5.9.2007

⁶ World Travel and Tourism Council (WTTC) - TSA Regional Reports - European Union 2007

aga seetõttu, et loob majandusliku aluse, mis õigustab teisi andma oma panust sihtkoha toetuseks.

Üleilmsed suundumused ja prioriteedid muutuvad ning turismimajanduse peamine ülesanne on säilitada konkurentsivõime, jäädes samal ajal jätkusuutlikuks, kuna tulevikus sõltub konkurentsivõimelisus just jätkusuutlikkusest. Praegu on keskseks teemaks eelkõige kliimamuutus, mis nõuab ka turismimajanduselt kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamist ning sihtkohtadelt kohanemist nõudluse arengu ja pakutavate turismiliikide muutumisega.

Euroopa turismi tulevik sõltub reisijate kogemuse kvaliteedist – nad teavad, et nendes kohtades, kus hoolitsetakse keskkonna, töötajate ja kohaliku kogukonna eest, kantakse tõenäoliselt ka turistide eest paremat hoolt. Võttes oma tegevuses arvesse jätkusuutlikkusega seotud küsimusi, kaitsevad turismi sidusrühmad konkurentsieeliseid, mis muudavad Euroopa turistide jaoks kõige kõitvamaks sihtkohaks maailmas – st Euroopale omast mitmekülgsest ning maastike ja kultuuride vaheldusrikkust. Jätkusuutlikkuse küsimuse ühiskondlikult vastutustundlik käsitlemine⁷ aitab turismimajandusel uuendada teenuseid ja tooteid, tõsta nende kvaliteeti ja väärtust.

Käesolevas teatises esitatud „*Jätkusuutliku ja konkurentsivõimelise Euroopa turismi strateegiaga*” täidab Euroopa Komisjon endale võetud pikaajalist kohustust,⁸ mida toetavad teised Euroopa institutsioonid⁹. See põhineb jätkusuutliku turismi töörihma aruandel ja üldsusega peetud arutelude tulemustel¹⁰. See on täiendav panus Lissaboni uuendatud majanduskasvu- ja tööhõivestrategie¹¹ ja uuendatud säästva arengu strateegia¹² elluviimisesse.

2. JÄTKUSUUTLIKU JA KONKURENTSIVÕIMELISE EUROOPA TURISMI STRATEEGIA

Et turistide heaolu, looduse ja kultuurikeskkonna vajaduste ning sihtkohtade ja ettevõtete arengu ja konkurentsivõime vahel tekiks tasakaal, tuleb kujundada terviklik poliitiline lähenemine, kus kõikidel sidusrühmadel on ühised eesmärgid.

2.1. Euroopa turismi jätkusuutlikkuse eesmärgid ja eelseisvad ülesanded

Praegune Euroopa Liidu majandus-, sotsiaal- ja keskkonnapoliitika raamistik, mis põhineb partnerlusel majanduskasvu ja töökohtade loomiseks ning säästva arengu strateegial, on piisav alus strateegias nimetatud eesmärkide saavutamiseks: tagada

⁷ Vt ka „Opportunity and Responsibility. How to help more small businesses to integrate social and environmental issues into what they do”, jaanuar 2007.

⁸ Esimest korda teatati sellest kohustusest 13. novembri 2001. aasta teatises KOM(2001) 665 (lõplik) (Meede 8) ja seda kinnitati 21. novembri 2003. aasta teatises KOM(2003) 716 (lõplik) ning teatises KOM(2006) 134 (lõplik).

⁹ Nõukogu 21. mai 2002. aasta resolutsioon Euroopa turismi tuleviku kohta (2002/C 135/01), nõukogu järeldused Euroopa turismi jätkusuutlikkuse kohta (8194/05, 19.4.2005), Euroopa Parlamendi resolutsioon Euroopa jätkusuutliku turismi uute väljavaadete ja väljakutsete kohta (2004/2229 INI)

¹⁰ Vt http://ec.europa.eu/enterprise/services/tourism/index_en.htm

¹¹ KOM (2005) 24 (lõplik) 2.2.2005.

¹² Euroopa Liidu uuendatud säästva arengu strateegia, mille võttis vastu Euroopa Ülemkogu 15.–16. juunil 2006. aastal.

majandusõitseng, sotsiaalne õiglus ja ühtekuuluvus, looduskeskkonna ja kultuuri kaitse¹³.

Euroopa turismi sidusrühmad peaksid juhinduma nendest eesmärkidest oma poliitikas ja tegevuses, millega mõjutatakse Euroopast väljaspoole suunduvat turismi, toetades turismi kui vastuvõtivate maade säästva arengu saavutamise vahendit.

Nende eesmärkide saavutamiseks tuleb pöörata tähelepanu mitmele turismile omasele probleemile¹⁴. Peamiselt on nendeks loodus- ja kultuurivarade säästev haldamine, ressursside kasutamise ja turismisihtkohtades tekkiva saaste, sh heitmete minimeerimine, muutuste juhtimine kohaliku elanikkonna heaolu suurendamise suunas, nõudluse hooajalisuse vähendamine, turismist tuleneva transpordikoormuse loodumõju käsitlemine, turismikogemuse võimaldamine kõigile vahet tegemata ning turismisektori töökohtade kvaliteedi tõstmine, sh ka tegelemine ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tööhõivega komisjoni migratsioonipoliitika¹⁵ valguses. Tuleb tagada, et nii turistid kui ka selle piirkonna kohalik elanikkond, kus turismiteenust osutatakse, tunneksid end turvaliselt ja kindlalt – see on üks põhitingimusi turismi edukaks arenguks¹⁶.

Eelnevas nimetatud probleemid ei ole piiratud aja ega ruumiga. Nende tähtsuse järjekord ja lahendamisviis ning tekkivad võimalused võivad erinevates kohtades olla erinevad.

Sidusrühmadel tuleb muutusi ette näha ja ennetada. Poliitikas ja tegevuses tuleb arvestada sellega, kuidas keskkonnaprobleemid, nagu näiteks kliimamuutused¹⁷ ja veepuudus¹⁸, tehnika areng või muud olulised poliitika, majanduse ja sotsiaalelu teemad nõudlust ja pakkumist mõjutavad. Seetõttu hakatakse koostöös sidusrühmadega korrapäraselt vastavat probleemistikku kaasajastama.

2.2. Tegevusraamistik

Käesoleva strateegia eesmärkide saavutamiseks ja eespool nimetatud probleemide lahendamiseks on vaja kooskõlastatud tegevuskava, mida toetatakse asjaomaste avalikkusele suunatud meetmetega, nagu sihtkohtade jätkusuutlik haldamine, ettevõtjate kaasamine jätkusuutlikkuse küsimustega tegelemisesse ja vastava teadlikkuse tõstmine turistidel.

Eriti oluline on turismi arendamise seisukohalt sihtkohtade jätkusuutlik haldamine, eelkõige tõhusa ruumi ja maakasutuse planeerimise ja arendamise järelevalve ning

¹³ Täpsemalt vaadeldakse neid eesmarke TSG aruandes (lk 3).

¹⁴ Neid võtmeprobleeme vaadeldakse TSG aruandes (lk 8-17), ühtlasi on nad seotud ka uuendatud säästva arengu strateegias nimetatud seitsme ülesandega.

¹⁵ Vt ka ettepanekut direktiivi kohta (KOM(2007)249), millega sätestatakse sanktsioonid ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tööandjatele, lk 2; mõju hindamise aruanne, SEC(2007)603, lk 7.

¹⁶ Liikmesriikidel oleks kasulik määratleda parimad tavad massiürituste korraldamiseks ja sihtkohtade kaitseks Euroopa kriitilise infrastruktuuri kaitse programmi raames, mis võimaldab asjaomaseid meetmeid vastavalt vajadusele kooskõlastada ja üksteisele edastada.

¹⁷ Vt ka roheline raamat "Kliimamuutustega kohanemine Euroopas – võimalused ELi meetmete rakendamiseks", KOM(2007) 354 (lõplik), 29.6.2007

¹⁸ Vt ka "Veepuuduse ja põua probleemi kohta Euroopa Liidus" KOM(2007) 414 (lõplik) 18.7.2007

infrastruktuuri ja teenuseid puudutavate investeerimisotsuste kaudu. Kui tagada turismivoo areng niisuguses mahus ja viisil, et see on kooskõlas kohaliku elanikkonna ja keskkonna vajadustega, võib säästev juhtimine pikas perspektiivis tugevdada majandust ja sihtkohtade konkurentsivõimet. Selleks on vaja tugivõrku, milles osalevad kõik piirkondlikud ja kohalikud sidusrühmad, ja tõhusat struktuuri, mis hõlbustaks partnerlust ja edukat juhtimist.

Ettevõtjatele on esmatähtis konkurentsivõime püsimine. Selle toetuseks astutavaid samme tuleb vaadata samuti kui jätkusuutlikkuse edendamise protsessi, mis kujutab endast üht tähtsamat konkurentsivõime elujõulisuse ja õitsengu kestvuse kindlustamiseks varasemast tulemuslikumalt ja täielikumalt kaasata jätkusuutlikkuse aspekte oma otsustusprotsessi, juhtimistegevusse ja vahenditesse. Selles protsessis on ettevõtete abiteenistustel ja ühendustel väga tähtis osa.

Selleks et saavutada tuntavat edu, peavad nii vabaajategevustega seotud kui ka ettevõtlasturg edastama tugevamaid ja järjekindlaid impulsse. Turistide kriitilist otsustusvõimet tuleb arendada ja tugevdada, et nad saaksid teha valikuid jätkusuutliku arengu kasuks. Jätkusuutlikkuse ja eetika teadvustamine võib aidata kujundada turistidel vastutustundlikku suhtumist ja vastutustundlikke tavasid. Teisalt võib tarbijate üha mõistvam suhtumine jätkusuutlikkusse mõjutada ettevõtjaid samal viisil suhtuma ja ka vastavalt tegutsema.

2.3. Turismi jätkusuutlikkuse ja konkurentsivõime saavutamise põhimõtted

Et turism muutuks konkurentsivõimeliseks ja oleks jätkusuutlik, kutsub komisjon üles kõiki asjaomaseid osapooli austama järgmisi põhimõtteid¹⁹:

- **Terviklik lähenemine** – planeerimisel ja arendamisel tuleb võtta arvesse kõik turismiga kaasnevad mõjud. Turism peab olema tasakaalustatud ja ühendatud terve rea muude ühiskonda ja keskkonda mõjutavate meetmetega.
- **Pikaajalised kavad** – jätkusuutlik areng tähendab seda, et me arvestame ka tulevaste põlvete vajadustega. Pikaajaline kavandamine nõuab oskust toetada meetmete jätkuvust.
- **Sobiva arengutempo ja -rütmi saavutamine** – arengu tase, tempo ja viis peavad kajastama ja austama vastuvõtva kogukonna ja sihtkoha iseloomu, sealseid ressursse ja vajadusi.
- **Kõikide sidusrühmade kaasamine** – jätkusuutlik lähenemine nõuab kõigilt, keda tulemused mõjutavad, laiahaardelist ja pühendunud osalemist otsuste tegemises ja nende elluviimises.
- **Parimate kättesaadavate teadmiste kasutamine** – poliitika ja meetmed peavad olema välja töötatud kõige uuemate ja paremate kättesaadavate teadmiste alusel Teavet turismi suundumuste, mõjude, teadmiste, oskuste ja kogemuste vallast tuleks levitada kogu Euroopas

¹⁹ Turismi jätkusuutlikkuse töörühma aruanne „Euroopa jätkusuutliku turismi tegevuskava”, veebruar 2007, lk 3-4

- **Ohtude minimeerimine ja juhtimine** (ettevaatuse põhimõte) – kui pole kindlust tulemuste osas, tuleks teha täielik hinnang ja rakendada ennetavaid meetmeid, et kaitsta keskkonda ja inimesi kahjustamise eest.
- **Mõju väljendamine rahalises väärtuses** (maksab kasutaja ja reostaja) – hinnas tuleb kajastada tarbimise ja tootmisega ühiskonnale tekitatud tegelikud kulud. See ei puuduta mitte üksnes saastamist, vaid ka hüvitust selliste vahendite kasutamise eest, millega võivad olla seotud suured halduskulud.
- **Vajaduse korral piiride seadmine ja neist kinni pidamine** – tuleb määratleda, milline on teatavate sihtkohtade ja laiemate alade tegelik taluvus, olla valmis turismi arengus ja turistide voolus piirangute tegemiseks ja nendest kinni pidamiseks.
- **Pidev jälgimine** – jätkusuutlikkus tähendab seda, et saadakse aru, milliste mõjudega võib olla tegemist ja ollakse pidevalt valvel, et vajaduse ilmnemisel teha muudatusi ja parandusi.

3. ÜHESKOOS EDASI

Mitmed sidusrühmad on jätkusuutlikkuse tähtsust juba mõistnud ja teevad koostööd, et oma tegevust edendada. Vaatamata nendele pingutustele tuleks rohkem ära teha. Paremate tulemuste saavutamiseks tuleks ühendada praegused algatused edaspidistega, tegutseda koos, olla nähtavam ja koostoimelisem.

Käesoleva strateegia eesmärk on tugevdada sellist vabatahtlikkusel põhinevat pidevat protsessi. Seda peaksid toetama kõik turismi sidusrühmad Euroopas: erinevad valitsustasandid – kohalikud omavalitsused, sihtkohtade haldusorganisatsioonid, piirkonnad, liikmesriigid, aga ka Euroopa Komisjon ise, ettevõtjad, turistid ja kõik teised organid²⁰, mis võivad turismi edendada, toetada ja mõjutada.

Turismisektor hõlmab paljusid detsentraliseeritud pädevusvaldkonnaga era- ja avalik-õiguslikke sidusrühmi. Seetõttu on tähtis järgida subsidiaarsuse põhimõtet, töötada alt üles suunatud lähenemisviisiga, kaasates sidusrühmi, kelle on volitus ja oskused tegutsemiseks ja kes on valmis vabatahtlikult andma oma panuse käesoleva strateegia elluviimisesse.

Sellepärast suunatakse peatähelepanu koostööle sihtkohtade tasandil, kuid üleeuroopaliste ja riiklike meetmete ja poliitika toetusel.

3.1. Sidusrühmade osa

Jätkusuutliku turismi töörühm on välja töötanud tegevusraamistiku, millega määratakse sidusrühmadele laialdane vastutus²¹ ja eriline roll²² eelpool nimetatud

²⁰ Muu hulgas haridus- ja teadusasutused, ametiühingud, tarbijate ühendused, valitsusvälised ja rahvusvahelised organisatsioonid.

²¹ TSG aruanne, lk 27-30.

²² TSG aruanne, tabelid 1a ja 1b, lk 31-39.

strateegia kolme põhielemendi osas – jätkusuutlikud sihtkohad, jätkusuutlikud ettevõtted ja vastutusrikkad turistid, aga ka vastavad ülesanded.

Turismi sidusrühmi kutsutakse üles võtma enda kanda neid kohustusi ning kasutama võimalusi, mida pakub jätkusuutlik lähenemine kui majanduskasvu ja innovatiivsuse edendaja.

Sidusrühmi kutsutakse üles jagama oma kogemusi, nii positiivseid kui ka negatiivseid, et tugevdada sidet teadmiste hankimise ja levitamise ning jätkusuutlike ja konkurentsivõimeliste tavade ellurakendamise vahel. Selleks tuleks neil rajada korrapärane ja struktureeritud koostöö nendel tasanditel, kus nad põhiliselt tegutsevad, olgu selleks sihtkoha, piirkonna, riiklik, Euroopa või rahvusvaheline tasand, ning võtta nendel koostöötasanditel arutluse jätkusuutlikkuse küsimused. Sellise koostöö näide on sotsiaaldialoog töötajate ja tööandjate ning neid esindavate organisatsioonide vahel.

Väikestel ja väga väikestel ettevõtetel on Euroopa turismis täita väga tähtis roll, kuid väiksuse tõttu pole neil piisavalt vahendeid jätkusuutliku arengu aspektide arvestamiseks ja nende turustamiseks. Sellepärast kutsutakse asjaomaseid vahendajaid edastama neile käesoleva strateegia tähtsamaid sõnumeid ja aitama neilgi anda oma panust selle rakendamisse.

3.2. Euroopa Komisjoni roll

Komisjon teadvustab oma kohustusi ja viib algatusi ellu Euroopa tasandil, kasutades selleks järk-järgulist lähenemist, mis annab turismi sidusrühmadele lisandväärtust Euroopa tasandil, samas austades pädevusvaldkondade jaotust vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingule.

Komisjon juhindub käesolevast strateegiast oma edaspidises tegevuses turismi vallas ja muudes poliitikavaldkondades, mis on seotud turismi või selle jätkusuutlikkusega. Selles osas toetub komisjon jätkusuutliku turismi töörühmale.

Komisjon jätkab turismialast koostööd naaberriikide (Ida-Euroopas ja Vahemere ääres) ja Euroopa naabruspoliitika partnerriikidega ning toetab väikese ja keskmise sissetulekuga arenevaid riike Euroopa Liidu otsevälisinvesteeringutega ja turismi alal tegutsevate ühissettevõtete loomisega.

3.2.1. Huvirühmade kaasamine teadmiste kogumiseks ja levitamiseks

Euroopa Komisjoni eesmärk on saavutada heade tavade parem nähtavus ja tunnustamine Euroopa Liidu kodanike ja ühiskonna poolt ja hankida rohkem teavet headest tavadest, mis ühendavad jätkusuutlikkust ja konkurentsivõimet vastastikku kasutoovalt.

Komisjon korraldab nõupidamisi ja uuringuid, et teadvustada vajadust lihtsustada noorte, vanurite ja erivajadustega inimeste reisimist, teha neile turism kättesaadavamaks ja töötada välja meetodeid, mida saaks kasutada kohalikul või piirkondlikul tasandil (nt uuringud suurte kultuuri- ja spordiürituste mõjust turismivallas tegutsevatele väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele). Üks praktiline algatus on välja anda turismi käsiraamat, mille juures saaksid üksteisemõistmist edendava lähenemise raames anda oma panuse vastavad

õppeasutused ning mille eesmärk on parandada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete töötulemusi ja inimpotentsiaali kasutamist turismisihtkohtades.

Komisjon püüab edaspidigi pöörata teadmiste loomisega tegelevate asutuste (nt ülikoolid, uurimisinstituudid, avalik- ja eraõiguslikud vaatluskeskused) tähelepanu Euroopa turismi jätkusuutlikkuse tõstmise vajadusele. See aitab kaasa nende koostööle ja edendab nii formaalse kui ka mitteformaalse turismialase hariduse andmist. Samuti innustab see liikuvust Euroopas teistes liikmesriikides korraldatavate koolituste ja töötamise, õppemeetodite ja -materjalide vahetamise, koolituse sisu ja materjalide arendamise ning jätkusuutlikkuse põhimõtete arvestamise kaudu õppekavades.

Kohaliku ja piirkondliku tasandi kaasamist toetatakse selliste eri liiki reisisihtkohtade (maa- ja linnapiirkonnad, ranniku- ja mäestikualad) ühendamise, kus kohustatakse jätkama eelkäijate poolt välja kujundatud jätkusuutlikku haldamist ja mis jääksid avatuks kõigile huvitatud osapooltele. Euroopa Komisjon toetab, kaasates ka uusi tehnoloogiaid, selliste platvormide loomist või tugevdamist, kus saaks jagada omandatud kogemusi – nii halbu kui ka häid, ning kus saaks parandada koostööd turismimajanduse ja teiste asjaomaste majandusharude vahel. Sihtkohtade jätkusuutliku haldamise parimate tavade ja kogemuste edastamine (nt turismi hooajalisuse ja hooegade pikendamise küsimuses) võib oluliselt kaasa aidata turismi sihtkohtade konkurentsivõime tugevdamisele. Sellised platvormid peaksid võimaldama ka konkreetsemaid käsitusi, mis kajastaksid reisisihtkohtade territoriaalseid ja majanduslikke eripärasid.

Euroopa iga-aastane turismifoorum on samuti üks selline platvorm, kus kõik sidusrühmad saavad vahetada arvamusi ja tugevdada koostööd Euroopa turismi jätkusuutlikkuse ja konkurentsivõime küsimustes.

Et parandada koostööd liikmesriikidega ja liikmesriikide vahel, kasutatakse nende iga-aastast turismi nõuandekomitee²³ kaudu toimuvat aruandlust, et sellega hõlbustada teabevahetust ja teabe levitamist selle kohta, kuidas nende meetmed ja poliitika kaitsevad turismi jätkusuutlikkust.

Selleks et kiiremini ja hõlpsamini teada saada, kuidas Euroopas turism areneb, võib koguda ja kasutada geograafilisi ja statistilisi andmeid,²⁴ ning teisest küljest võib selleks kasutada olemasolevate või uute vaatluskeskuste tööd. Selline teave aitaks jälgida peamisi probleeme, eelkõige seda, mis on oluline väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele tööhõive ja hooajalisuse seisukohalt.

Komisjon kutsub rahvusvahelisi organisatsioone (UNWTO, UNEP, UNESCO jt) andma oma panust sellesse protsessi oma tegevusvaldkonna ja Euroopa strateegia vahelise koostoime määratlemise teel.

²³ Nõukogu 22. detsembri 1986. aasta otsus 86/664/EMÜ.

²⁴ Nt turismistatistika direktiivi läbivaatamise teel ja/või ülemaailmse keskkonna- ja turvaseire (üleeuroopaline ühetaoline georuumi teabeteenistus) abil.

3.2.2. *Kõrgekvaliteediliste sihtkohtade edendamine*

Komisjon jätkab Euroopa turismi tippsihtkohtade katseprojekti elluviimist. Katseprojekt edendab uusi Euroopa turismi sihtkohti ja toetab neid sihtkohti, kus turismi arendatakse nii, et see tagab sotsiaalse, kultuurilise ja keskkonna jätkusuutlikkuse. Igal aastal valitakse eri teema auhinna määramiseks. Komisjon aitab luua koostöövõrke auhinnatud sihtkohtade vahel, et levitada Euroopas häid tavasid ja innustada teisi sihtkohti kasutama sarnaseid jätkusuutliku turismi arendamise mudeleid.

Komisjon tegutseb selle nimel, et tugevdada Euroopa kui kõrgekvaliteedilise ja jätkusuutliku turismipiirkonna head mainet. Komisjon teeb koostööd Euroopa reisikomisjoni ja liikmesriikide turismiorganisatsioonidega, et välja töötada sobiv strateegia, mis hõlmaks ka Euroopa turismisihtkohtade veebiportaali²⁵.

3.2.3. *Euroopa Liidu rahaliste vahendite kaasamine*

Euroopa Komisjoni mõistab, et sidusrühmad vajavad käesoleva strateegia arendamiseks rahalist abi. Euroopa tasemel on selleks võimalused olemas, nt saavad kõik piirkonnad ja liikmesmaat rahastada turismialaseid projekte Euroopa Regionaalarengu Fondist. Jätkusuutlik ja innovatiivne turism on juba seatud esikohale mitme Euroopa rahalise meetme eesmärkides, nagu näiteks Euroopa ühtekuuluvusfondides (Euroopa Regionaalarengu fond ja Euroopa Sotsiaalfond), Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondis, Euroopa Kalandusfondis, Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogia arendamise ja tutvustamise seitsmendas raamprogrammis (kus võtmepositsioonil on kliimamuutuste uurimine, sh selle mõju turismile) ja Leonardo da Vinci programmis, kus on erimeede praktikantide ja noorte kutseväljaõppeks ja praegu käsil vastav projekt vaadeldavas majandusharus vajalike kvalifikatsioonide analüüsimiseks ja väljatöötamiseks. Konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogramm toetab ELi ettevõtete, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete konkurentsivõimet²⁶. Komisjon aitab kaasa teabe levitamisele selle kohta, kuidas erinevad turismi sidusrühmad on kasutanud ja võiksid kasutada olemasolevaid Euroopa Liidu rahalisi meetmeid antud eesmärgi saavutamiseks.

3.2.4. *Jätkusuutlikkuse ja konkurentsivõime integreerimine komisjoni poliitikasse*

Euroopa Liidu poliitika ja meetmed avaldavad tugevat mõju turismimajandusele ja selle jätkusuutlikkusele ja võivad anda olulise panuse võtmeküsimuste lahendamisesse. Üldine poliitika sellistes valdkondades nagu keskkond, veendus, tööhõive ja uuringud võib avaldada eri piirkondadele erinevat mõju nende piirkondade erisuste tõttu. Komisjon võtab praegu ja edaspidigi arvesse erinevate piirkondade vajadusi.

Sidusrühmade oluline panus Euroopa Liidu tulevase merenduspoliitika nõustamisprotsessi on näidanud nende huvi ja toetust tegutsemisele Euroopa Liidu tasandil mere- ja rannaalade turismi konkurentsivõimelisemaks ja jätkusuutlikumaks muutmisel. Vastuseks nende seisukohtadele annab merenduspoliitika integreeritud lähenemine aluse edasiste meetmete väljatöötamiseks vaadeldava majandusharu

²⁵

www.visiteurope.com

²⁶

Vt ka KOM(2006) 134 (lõplik), lk 6-7.

jätksuutlikumaks ja konkurentsivõimelisemaks muutmiseks. Esimese sammuna koondab komisjon oma tähelepanu rannikualade turismile, hinnates kiiresti areneva turismivaldkonna, ristlusturismi mõju ja uurides seoseid ristlusturismi, sadamarajatiste, jahisadamate ja teiste merendusvaldkondade vahel, aga ka rannikualadel ilmnevale konkurentsile seoses maa ja mere kasutamisega.

Mägipiirkondade maaelu arengupoliitikas tuleb silmas pidada sealse omapärase looduse kaitset, kuid ei tohi unustada ka kohalike elanike heaolu²⁷. Komisjon mõistab, kui oluline on säilitada mägiipiirkondade tundlikku loodust.

Maapiirkonnad panustavad turismi, et mitmekesistada oma majanduselu, et kindlustada majanduskasvu, tööhõivet ja jätkusuutlikku arengut. Need alad pakuvad ahvatlevaid võimalusi elu- ja töökohana tänu kaunile loodusele ja loodusvaradele. Seetõttu on tähtis kindlustada ühenduse poliitikas järjepidevus ja koostoime, et kaitsta loodust ja alal hoida maaelu.

Turism võib aidata kaasa ka linnade säästvale arengule, rahuldades ühiskonna vajadusi, edendades ettevõtlust ja säästes loodus- ning kultuurikeskkonda. Et linnad kui reisisihtkohad oleksid edukad kõige eelnimetatu osas, peaksid nad jätkusuutlikkuse põhimõtteid rakendama üldisemalt ja arvestama nendega poliitika kõikidel tasanditel kuni üleeuroopalise tasandini välja.

4. KOKKUVÕTE

Käesoleva teatisega käivitatakse ametlikult keskpika tähtajaga strateegia, mille raames kõik sidusrühmad peaksid astuma vajalikke samme, et tugevdada jätkusuutlikke tavasid edendamaks Euroopa konkurentsivõimet atraktiivse turismisihtkohana.

Selles küsimuses loodab Euroopa Komisjon teiste Euroopa Liidu institutsioonide poliitilisele toetusele ja esitab oma hinnangu saavutatu kohta 2011. aastal.

²⁷

Alpi konventsiooni turismiprotokoll on näide raamdokumentist, mis võib stimuleerida ja koordineerida turismi sidusrühmade panust nii piirkondlikul kui ka kohalikul tasandil.